

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 28. veebruar 2024
(OR. en)

6835/24

SOC 121
EMPL 66
EDUC 52
ECOFIN 226

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine Euroopa poolaasta ja tulevase sotsiaalmeetmete kava kontekstis – Poliitiline mõttevahetus

---

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud teemat käsitlev eesistujariigi suunisdokument nõukogu 11. märtsi 2024. aasta istungil (EPSCO) peetava poliitilise mõttevahetuse jaoks.

Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine Euroopa poolaasta ja tulevase sotsiaalmeetmete kava kontekstis

Poliitiline mõttevahetus

2024. aasta Euroopa poolaasta

2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi ja ühist tööhõivearuannet käsitlevates nõukogu järeldustes¹ ning ühises tööhõivearuandes², mille nõukogu peab heaks kiitma ja vastu võtma, toodud väljavaated on üldiselt positiivsed. Vaatamata sellele, et majandustegevus 2023. aastal aeglustus, saavutas ELi tööhõive määr kõigi aegade kõrgeima taseme, kusjuures töötuse määr langes madalaimale tasemele, mis on kunagi registreeritud, hoolimata liikmesriikides ja nende vahel esinevatest erinevustest. Inflatsioon, mis oli suurim 2022. aastal, on pidurdumas.

Ajalooliselt tugeva tööturuga käib kaasas püsiv tööjõupuudus. Nimetatud puudused tekitavad kitsaskohti seoses majanduskasvu ja konkurentsivõime, samuti sotsiaalse integratsiooni ja õiglusega, mida kesksete teemadena arutati hiljutisel Val Duchesse'is toimunud tippkohtumisel³. Pealegi ei saa kõik elanikkonnarühmad tugevast tööturust võrdselt kasu ja paljud kogevad tööturule täielikul integreerimisel jätkuvalt struktuurseid takistusi. Nende hulka kuulub kaheksa miljonit noort, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel; sellised andmed rõhutavad jätkuvat vajadust tugevdatud noortegarantii jõulise rakendamise järele⁴. Lisaks on palgatõus jäänud kõrgele inflatsioonile alla ja toonud kaasa ostujõu vähenemise, mõjutades ebaproportsionaalselt väikese ja keskmise sissetulekuga leibkondi.

---

¹ Dok 6791/24.

² Dok 6073/24.

³ Sotsiaalpartnerite tippkohtumine Val Duchesse'is – kolmepoolne deklaratsioon tulemusliku Euroopa sotsiaaldialoogi pidamise kohta

⁴ Nõukogu dokument „Tööhõivekomitee ülevaade noortegarantii rakendamisest – põhisõnumid“ (dok 6831/24) ja nõukogu soovitus ELT C 372, 4.11.2020, lk 1.

Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste osakaal ELis on püsinud üldjoontes stabiilsena, seda ka tänu erinevate kriiside korral võetud otsustavatele poliitikameetmetele ja sotsiaalkaitse süsteemide tõhususele, vaatamata jätkuvatele probleemidele seoses nende piisavuse ja kestlikkusega. Siiski on vaja teha täiendavaid märkimisväärseid jõupingutusi, et vaesust ja sotsiaalset tõrjutust märgatavalt vähendada ning 2030. aastaks seatud eesmärk saavutada. Kuigi tööhõive kasv aitab kaasa vaesuse leevendamisele, on sellest saadav kasu ebaühtlane. Püsivateks väljakutseteks on energiaostuvõimetus ja eluaseme taskukohasus. Üks kümnest inimesest ELis elab leibkonnas, kus eluasemekulud moodustavad rohkem kui 40% kogu kasutada olevast sissetulekust. Kõrged energiahinnad koos elukalliduse kriisiga tähendasid seda, et 2022. aastal ei suutnud hinnanguliselt 9,3% eurooplastest oma kodu piisavalt soojana hoida (2021. aastal 6,9%).

ELi tasandist kaugemale vaadates sisaldab käesoleva aasta ühine tööhõivearuanne tugevamat riigipõhist analüüsi ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemist ohustavate võimalike riskide kohta, tuginedes sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtetele⁵. Kõnealuses analüüsis jõutakse järeldusele, et nende liikmesriikide olukord, kelle 2021. aasta üldised tulemused tööhõive ja töötuse valdkondades olid esialgu suhteliselt kehvemad, paranes 2022. aastal märgatavamalt, mis osutab nende mõõtmega seotud ühtlustumisele. Vaatamata hiljutistele positiivsetele muutustele võib ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise puhul esineda oskustega seotud riske, mis juhul, kui poliitikameetmeid oluliselt ei tõhustata, võib tekitada tööalase konkurentsivõime probleeme ja ebavõrdsust. Sotsiaalsed tulemused olid mitmest kriisist hoolimata 2022. aastal enamjaolt üldiselt stabiilsed, kuid suurt elukallidust arvestades tuleks neid hoolikalt jälgida; kindlaks tehti ka mõned kriitilised olukorrad sellistes valdkondades nagu sotsiaalkaitse ja lapsehoid.

Komisjon kavatseb läbi viia teise etapi analüüsi nende võimalike riskide kohta mitme liikmesriigi puhul. 2024. aasta poolaasta tsükli lõpus on tööhõivekomiteel ja sotsiaalkaitsekomiteel võimalus uurida ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise analüüsi mõju, tuginedes sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtetele, sealhulgas oma tegevusele, ning nad teavitavad sellest nõukogu.

---

⁵ Nagu on esitatud tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee põhisõnumeid käsitlevas dokumendis 9481/23.

Strateegiline tegevuskava

Vaadates 2024. aasta Euroopa poolaastast kaugemale ja võttes samuti arvesse 11.–12. jaanuaril Namuris tööhõive- ja sotsiaalministrite mitteametlikul kohtumisel toimunud arutelusid, esitasid tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee eesistujariigi Belgia taotlusel arvamuse liidu tulevaste poliitiliste prioriteetide kohta seoses Euroopa sotsiaalõiguste sambaga⁶. Eesistujariik Belgia kavatses kasutada seda arvamust panusena kõnealuse samba teemalisele kõrgetasemelisele konverentsile, mis toimub 15.–16. aprillil La Hulpe'is,

Nagu on varem rõhutanud ministrid, rõhutavad ka komiteed kõnealuse samba olulist rolli alates 2017. aastast, ning märgivad, et selle põhimõtete konkreetne rakendamine peaks jääma liidu ja liikmesriikide oluliseks prioriteediks, kuna selle põhimõtted on jätkuvalt nurgakiviks majanduse ja ühiskonna megatrendidele orienteerimisel, seotud poliitika kujundamisel, ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise edendamisel liidus ning 2030. aastaks seatud ELi ja riiklike eesmärkide saavutamisel tehtavate edusammude toetamisel. Komiteed teevad kindlaks peamised väljakutsed, mis tulenevad kiire digitaliseerimise, kliimamuutuste ja demograafilise arengu megatrendidest.

Kuigi arvamuses tunnistatakse hiljutiste seadusandlike ja muude algatuste rakendamise ja järelevalve tähtsust, rõhutatakse selles ka vajadust võtta eri poliitikatasanditel (sealhulgas sotsiaaldialoogi kaudu) meetmeid mitmes valdkonnas, et tegeleda püsivate probleemidega, mis mõjutavad kõiki ELi liikmesriike ja nõuavad ühiseid lahendusi.

Üks selgelt prioriteetne valdkond on oskusi käsitlev poliitika, mis on praegusel Euroopa oskuste aastal kesksel kohal ja mis peab täitma olulist rolli nii oskuste nappuse kui ka töjõupuuduse ning ebapiisava tööturule kaasamisega seotud lühiajaliste takistuste ületamisel. Oskusi käsitlev poliitika on väga oluline ka rohe- ja digimajandusele õiglase ülemineku kujundamisel. Sellega seoses võiks muuta toimivamaks esimese samba põhimõtte, mis sisaldab õigust koolitusele (nagu rõhutatakse Val Duchesse'i kolmepoolses deklaratsioonis).

---

⁶ 7005/24

Lähtudes ühtse turu seisukohast ning võttes arvesse ka ühtse turu tulevikku käsitlevat aruannet, mis esitatakse 21.–22. märtsil 2024 kohtuvalde Euroopa Ülemkogule, tuleb täiendavat tähelepanu pöörata töötajate õiguste toetamisele, töötingimuste parandamisele, õiglase liikuvuse edendamisele ja hankelepingute sõlmimise korra sotsiaalsete aspektide tugevdamisele, mis on üks osa selle aluseks olevast mitmetasandilisest valdkonnast.

Kasulik võiks olla ka edasine arutelu selle üle, kuidas saaks kõnealuse samba raames jätkuvalt toetada liikmesriike võimalike tulevaste kriisidega toimetulekul ning selle tagamisel, et vajalik üleminek kliimanetraalsele majandusele oleks aus ja õiglane⁷. Eeltooduga seoses ja ilma et see piiraks arutelu selle rahastamise viisi üle, võivad tööhõive toetamise erakorralise rahastu (TERA) positiivsed kogemused anda põhjust arutleda lisaväärtuse üle, mida annab sellise vahendi konsolideerimine, millega toetatakse liikmesriike lühendatud tööaja kavade või sarnaste meetmete puhul, mille eesmärk on kaitsta töötajaid ja iseenda tööandjaid üleminekuajal.

Juhtimine

10. veebruaril jõuti esialgsele kokkuleppele majanduse juhtimise paketi hindamise suhtes, mille eesmärk on tagada usaldusväärne ja kestlik riigi rahandus, edendades samal ajal reformide ja investeeringute kaudu kestlikku ja kaasavat majanduskasvu kõigis liikmesriikides.

Uues raamistikus on kesksel kohal uued keskpika perioodi eelarve- ja struktuurimeetmete kavad. Liikmesriigid koostavad ja esitavad kavad, milles nad sätestavad oma eelarve-eesmärgid, prioriteetsed reformid ja investeeringud ning meetmed mis tahes võimaliku makromajandusliku tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks eelarve kohandamise perioodil. „Kohandamise periood“ viitab ajavahemikule, mille jooksul liikmesriigi võlakoormus hakkab eelarve kohandamise, reformide ja investeeringute kombineerimise tulemusena kestlikult vähenema.

---

⁷ Vt ka Euroopa Keskkonnaamet, Euroopa kliimarisikide hindamine.

Liikmesriigid, kes kohustuvad ellu viima reforme ja tegema investeeringuid, saavad kasu järkjärgulisemast kohandamisperioodist, mida pikendatakse neljalt aastalt kuni seitsme aastani. Kõnealuste meetmete puhul tuleb arvesse võtta konkreetseid kriteeriume, eelkõige käsitledes Euroopa poolaasta raames liikmesriikidele antud riigipõhiseid soovitusi või keskendudes konkreetsete ELi poliitiliste prioriteetide saavutamisele. Need hõlmavad vastavalt tööhõivesuuniste alusel antud soovitusi (ELi toimimise lepingu artikkel 148) ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Lisaks võtab komisjon nende rakendamise jälgimisel arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete ja selle peamiste eesmärkide rakendamisel tehtud edusamme sotsiaalvaldkonna tulemustabeli ja sotsiaalse lähenemisega seotud riskide kindlakstegemise raamistiku kaudu⁸. Sama oluline on aspekt, et iga reform ja investeering peab olema piisavalt üksikasjalik, võimalikult kiiresti rakendatud, ajaliselt piiritletud ja kontrollitav, mis nõuab statistilise suutlikkuse mõju hindamise meetodite täiustamist, et need vastaksid uutele nõuetele.

Sotsiaalkaitsekomitee ja tööhõivekomitee ühises arvamuses tulevase tegevuskava kohta tõstetakse esile Euroopa poolaasta rolli sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel, tuginedes varasemale arvamusele, milles käsitletakse sotsiaalsete investeeringute lisaväärtust ning tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu rolli Euroopa poolaasta juhtimisel,⁹ ja milles märgitakse, et „kooskõlas aluslepingute asjaomaste sätetega peaks EPSCO nõukogu säilitama oma koordineeriva ja järelevalvet teostava rolli kõigis tööturu, oskuste ja sotsiaalpoliitikaga seotud küsimustes, sealhulgas mis puudutab kõigi dokumentide asjaomast sisu Euroopa poolaasta raames.“ Samuti rõhutatakse selles, et tuleb säilitada Euroopa poolaasta protsesside mitmepoolne olemus. Sellest tulenevalt võib tekkida vajadus kaaluda, kuidas seda uue raamistiku kontekstis saavutada. Lisaks kutsutakse kõnealuses arvamuses järjekindlalt üles töötama välja ühised suunised sotsiaalsete investeeringute ja reformide majandusliku kasu jälgimise ja hindamise metoodika kohta, samuti strateegia haldusandmete kättesaadavuse ja kasutamise parandamiseks, ning tegema ühiseid jõupingutusi sotsiaalsete näitajate õigeaegsuse parandamiseks.

---

⁸ Põhjenduses 7 selgitatakse seda täiendavalt ja täpsustatakse, et kõnealune „raamistik“ on sotsiaalse lähenemise raamistik.

⁹ Dok 15418/23.

Eeltoodut arvestades palutakse ministritel pidada poliitiline mõttevahetus, tuginedes järgmistele küsimustele:

- 1. Kuidas saab EL sotsiaal- ja tööhõivepoliitika valdkonnas kõige rohkem kaasa aidata ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega seotud lühiajaliste riskide vähendamisele, toetades samal ajal liidu konkurentsivõimet?*
- 2. Millised on tulevase strateegilise tegevuskava põhiprioriteedid, eelkõige seoses peamiste eesmärkide saavutamise ja tööhõive ja oskuste ning vaesuse vähendamise vallas, ning milline roll võiks sellega seoses olla tulevastel algatustel, mille eesmärk on elukestva õppe, töötajate võrdsete õiguste ja tööturustaatus vahelise liikumise toetamine?*
- 3. Pidades silmas homset arutelu – mil viisil ja millistes poliitikavaldkondades saaksid sotsiaal- ja tööhõiveministrid kasu tõhustatud koostööst rahandusministritega?*